

ממסורת הש"ס

(א) במדבר כו,

תורה אור השלם

- 1 אף בגורל יחלק את
הארץ לשמות משות
אבתם ינחלו:
במדבר כו נה
2 לאלה תחלק הארץ
בנחלה במקפר שמות:
במדבר כו נג

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה (נדף הקודם) ושהיה כו' חד אחא דאבא דמת ונטלו: (ב) ד"ה כאלה וכו' מחלק הארץ לבערים כ"ל ותיבת מפני נמחה:

מוסף רע"י

וּבְאֵן מַתִּים יִירָשֶׁן חִיָּין.
 כִּידֵי, שֶׁן אַחֲסִי מִיּוֹאֵל מַתִּירִים
 יִשְׁלַח לֵשֶׁן צִבְיָה מַתִּירִים לֹהֶ
 אַחֵד וְלֹהֶ שְׁלֵשֶׁה, הָאֵחָד נֵעַל
 חֶלֶק אַחֵד וְשִׁבְעֵת אַחֵד, מִזֶּה
 שְׁמֹאדֵר לֹלֶה חֶלֶק אַחֵד, מִזֶּה
 נִחְלָתֵן אֶלֶּז אֲבִין וְחֶלֶקֵן
 אֶלֶּז בָּבוֹת, וְחִזֵּי שְׁבָעֵת שְׁמֹוֹת
 מִמֶּנֶּה אֶחָדֵם יִנְחֹל, אַחֵד
 שְׁבָעֵת הַבָּנִים חֶלְקֵם לְפִי הָאֲבוֹת
 שִׁלְוֹת מַתִּירִים, וְיִזְלוּ מִתְחִילָה
 חֶלְקֵן לְמַתִּירִים וְאֵלֶּז מַתִּירִים לֹלֶ
 הֵם נִטְוִילֵן אֵלֶּז הָאֲרֻבָּעָה אֵלֶּז שֶׁן
 חֶלְקִים, עֲשׂוֹי נֵעַל אֲרֻבָּעָה
 חֶלְקִים (בְּחִדּוּר כֹּה).

מוסף תוספות

א. י"א: ועוד אם היה להם
ביצוא ממיני אבות ואבן
אבות להם יתירו מלכות
ההווה לאבותיהן ועושים
לאבי אבותיהם והתשוב
אומר לשמור ממות
אבותיהם, וכו' י"ג: שהדין
נותן להחיות ההווה לאשרהן
שבהם כי הוא עיקר ויוצא
ירכי טפלים לו ואין לו
כלום כח"י האב, יט"ז:
הוציא לשלוחו שהחיוור
בנין אצל אבותיהם נעשו
אבותיהם שהחיוור גמורים
בכל מה שהחיוור בניהו
להן ולפיכך כשהן מורשיין
א. יתור ויחשדו שיהו, דרוק.
י"ג: א. והא דקשה לו
לרש"י ז"ל לפרש כיון דאין
מחזירם אצל אביהם,
למה חולקים בשוה, כל
אחד חיוור לו כספי לבנו
ולא כל אחד, ח"י קטשי
לפרשו מה ש' להם
לחזור אצל אביהם
במקום אביהם והלא
אביהם קודם לאבי אביהם
לישר, אלא על כרחך גזירת
הכתוב א. ח"י לפרשו
רש"י ז"ל אלא לממר
דגזירת הכתוב היא
שהאבות יזכו למחצה זה
שיש לו אחד חזר אותו
אצל אב הרבה, א"פ
שאין הדין על אלא לקים
שני מקראות הללו. שט"מ
שם סוף הל' א'. וינין.
מחזירם לאבותיהם שחילוק
עם אביהם אצל אביהם
מחזירם אצל אביהם
דוקא חולקין בשוה זה
שהחיוור בניהם אצלם,
הדין משפט בניהם לשמות
מות אבותם וזו הבנים
והאבות יצאו יחד.

ובגלגל אבי חפר ובמכר אבי גלגל לעיל מינה איירי ואיכא למימר
דלגלגל קאי ומאי שני שני לגלגל כלומר בן בנו כדכתיב [במדבר כו] בן חפר
בן גלגל הרי ג' חלקים ד' חלקי כזורה וחלק ללפחד ועלמא שהיה
והאי ללא קחשיב במתני' ד' חלקים שהיה להם לננות
גב' תנן כמאן דאמר
הארץ דתניא ר' יאשי
נתחלקה הארץ שנא'
ינחלו אלא מה אני
הארץ בנחלה לאלה
הטפלים ר' יונתן אומר
הארץ שנאמר לאלה
אלא מה אני מקיים
ינחלו משונה נחלה ז'
שכל נחלות שבועולם
מתים יורשין חיין אמר
למה הדבר דומה ל'
בעיר אחת לאחד יש'
לו שני בנים והלכו
אחד נוטל חלק אחד
נוטל שני חלקים ומחז'
וחולקין בשוה רבי ע'

בשנה שניה לנאחם ממזרים נתחלקה הארץ כאליו ירשנה הן עמלק וימי שהיה לו עתה בציאת הארץ בן אחד נטל כל חלקו וימי שהיו לו עשרה בנים נמי לא נטלו ציון כולם אלא חלק אחד: **שנאמר** וצא אלה הארץ בציאתו מניין דערצות מואב דכתיב זהו ^(א) וצא אלה אלא היה איש מפקודי משה וזהו ויגור: **לשמות מעוט אבותם**. אל אלה שגמנו ציאות מרים ינחלו אלו ללוחות יתחלק הנחלה ואל אלה שגמנו מותחיתן יירשום. ולקמן ^(ע"ב) מפרש מגן יהא אבותם ציאותי ממזרים קאמר: **אלה החלק**. דכתיב לעיל אלה פקודי בני ישראל שש מאות אלף ואלף שבע מאות ושלשים וסמך ליה וידבר ה' אל משה לאמר לאלה תחלק הארץ אלמא לצאי הארץ נתחלקה: **כאלה**. ששהן בני עשרים לצבוי עשרים שיצאו ממזרים נתחלקה הארץ אבל לא לטפלים שיצאו פחות מבן כ' שלא נטלו חלק בצרך לא הם ולא בצניהם אלא שזות מורישיהן ואם לא היה להם שום מוריש שיצא ממזרים בזון שזות היה להם אלא דוד וחס שמתו במדבר בלא בנים אלא לא נטלו חלק בצרך. וקספרי ^(י"ב פתח) כתב מה ת"ל נחלקת הארץ ^(א) מפני כשרים וקדושים כלומר לאפוקי רשעים שבהן שלא היה להן חלק זה ואפילו בניהן אינן זוכין זה בשביל אביהן אלא בזכות וקנייה אס היו מיוצאי מזרים כדאמרין לקמן ^(ע"ב) בני מרבלי ומתלוינים נטלו בזכות אבי אביהן וזכות אבי אמותיהן: **לנצאי הארץ נתחלקה הארץ**. ולא ליוצאי מזרים דאין הולכין אחר ה'יוצאין אלא אחר הנכסים דראובן ושמעון שיצאו ממזרים והולידו בנים במדבר זה עשרה חוה אחד לא היה אזליין בתר יוצאי מזרים הני נטלו האחד כנגד כולן עכשיו העשרה נטולין ^(א) חלקים ויהאחד נטל חלק אחד: **אלא מה אני מקיים לשמות מעוט אבותם**.

ודמשהע דאחר יואל מארים נמי יש לנו לחלק הנחזה. ומפרש ואזיל ד
 חלקים בארץ מחלקין אותה ביניהן לפי חשבון מטות אבותם כאר
 וכוונת דהוה יואל מארים היו בני עשרים דומיא דבאי הארץ דקפיד
 שלוחים בעלמא להביא לשניהן י"א חלקים וחוזרין ראובן ושמעון ומו
 נגוטל מחלה. והכי תנא דבסופתא (פ"ה ה"ג) כייל שני אחין שהיו מיואלא
 דהיינו י"א לתבין משנה נטול לתך לתך י"א לתבין והאחד נטל לתך
 שהשן כוריים ואחד נטל מחלה לתך כוריים ואחזי והוה שאמרו בכל
 האעה של ברייתא בסיפרי (ירש פנחס) שינה הכתוב נחלה זו מכל נחלות
 האת החיים אמר רבי משל למה הדבר דומה לשני אחין כהנים שהיו
 אשין והולכו אלל אציהן וחזרו וחלקו בשוה כיולא בו אחת
 אצותיהן וירשו מתים את חיין וחזרו וחלקו בשוה דפרשיטת עיליל.
 ואחד חלק אשהו לשמות מטות אבותם לענין חלוקה לחלקו
 שנטלו ונטול בן מהלך החלקים כנגד כל בני ראובן: שני

על

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

ק"ז.

וּמְחִזְרִין אַצֵּל אֲבֵיהֶן וְחוּזְרִין וְחֹלְקִין בְּשׂוּהָ. כְּפִירוֹשׁ מוֹמֵשׁ פֶּרֶשׁ"י
דִּמְחִזְרִין אֲכָל אֲבֵי אֲבֵיהֶן וְרוּזָה לִפְרֵשׁ אֶדֶם שֵׁינָא
מִמְּנֵמְרִים וְלוֹ שְׁנֵי בָנִים וְלֹאֲזֹתָן שְׁנֵי בָנִים לֹזֶה בֶּן אֶחָד וְלֹזֶה שְׁנַיִם
וְהִשְׁתַּמָּה כְּמִחְזְרִין לֹאֲבֵי אֲבֵיהֶן יֵשׁ לַחֲזֹר וְלַחְלוֹק בְּשׂוּהָ שְׁמַכְחוּ בְּאֵין

ואין לו לירש לזה יומר מלזה שאם לא יאל אבי אציהן ממזרים אלל אבותיהן עממן למה יחלקו בשוה כשמוזיר כל אחד לאביו הלל כל אב יחזיר יוריש לבניו ולל לבני אחיו והל דקאמר הכה ממל לבני אחים כהנים ואין עומד אציהן כלל ונקטוהו אלל למשל בעלמל וקסה דלפירוש זה היה למיכתב לשמות מטות אבות אבותם דכשין אבי אבות אלל אבות לבדם לא נפקא מינה מדי בחורא^א ועוד בתוספתא שהביא רבינו שמואל לא קמי אלא שני אחין שני מיואלי מרשים יל ש לו ט' וכו' ולל קמי שני אחין ואציהן ונראה לרבי"א דגזרת הכתוב הוא כשמוזירין אלל אציהן שחולקין אותו שני אחין בשוה^ב אע"ג דבעלמל אין הדין כך הכה גזרת הכתוב מהנן שני מקראות ודקאמר ממים יורשים כהנים לאו דדין ירשנה ממש אלל כעין ירשנה^ד וא"ת מאי נפקא מינה צין למלל דאמר

לְיוֹצֵא מִזְרִים נִתְחַלְקָה הָאֶרֶץ בֵּין לְמֵאֲן דְּלֹאֲמַר לְבָאִי הָאֶרֶץ נִתְחַלְקָה
 וְהִשְׁתַּחֲבֵּשׁ כְּשִׁמְחֻיָּרָן כֹּל בָּאִי הָאֶרֶץ לְאֻבּוֹתֵיהֶן כֹּל מִה שֶׁנִּטְלוּ וְהָאֻבּוֹת
 וְנִתְחַלְקוּ בְּשׂוּה הָרִי הוּא כְּבָלִיו לְיוֹצֵא מִזְרִים נִתְחַלְקָה וְי"ל דְּרוּקָא שְׂהֶן
 אֲחִינִי חֻזְרִין וְחֻלְקִין בְּשׂוּה אֲבָל אִם אִינִן אֲחִין לֹא וְאִם לֹא תִשְׁעֵה
 בְּצִנִּים וְלֹא אֶחָד זֶה נוֹטֵל ט' לְתַנִּים וְהָ נוֹטֵל לִפְדָּא דְּרָחָא אֲבָל לְמֵאֲן
 דְּלֹאֲמַר לְיוֹצֵא מִזְרִים כֹּלֵן נוֹטֵל בְּשׂוּה וְהָ דִּפְ"ה דְּרָחָא וְשִׁמְעוֹן
 שִׁשְׁלֹאֵן מִמִּזְרִים וְהוֹלִידוּ נוֹטֵל בְּמַדְבָּר וְהָ עֶשְׂרֵה וְהָ אֶחָד הוּא אֲזִינִי
 בְּצִמְה יוֹצֵא מִזְרִים הִיָּה נוֹטֵל הָאֶחָד כְּנֶגֶד כֹּלֵן אֲבָל עֲבָשׁוּ י" נוֹטֵלִים
 עֶשְׂרֵה וְהָאֶחָד נוֹטֵל חֶלֶק אֶחָד לֹא מִיִּירִי בְּרָחֻבֵן וְשִׁמְעוֹן אֲחִים דִּאִ"כ
 גַּם לַמִּדָּ לְבָאִי הָאֶרֶץ הִיוּ חֻלְקִין בְּשׂוּה אֲלֵא נְכָרִים הֵם וּרִ"ת מִפְרָשׁ
 וְהִשְׁתַּחֲבֵּשׁ מִזְרִים חֻזְרִין לְאֻבּוֹתֵיהֶן כֹּל אֲבוֹת יִשְׂרָאֵל חֻלְקִין בְּשׂוּה וּפְקָא
 מִימֵה בֵּין לַמִּדָּ לְיוֹצֵא מִזְרִים בֵּין לַמִּדָּ לְבָאִי הָאֶרֶץ לְעִנִּין טַפְלִים
 שֶׁאִם הִיוּ הָאֲבוֹת בְּנֵי עֶשְׂרִים מֵיוֹצֵא מִזְרִים וְלִמְדָּ בְּמַדְבָּר וּבִנְיָה
 שֶׁאִם נִשְׁכַּנְסוּ לְאֶרֶץ כֹּלֵם טַפְלִים אִין נוֹטֵלִין וְלַמִּדָּ לְבָאִי הָאֶרֶץ לֹא הִיוּ נוֹטֵלִים
 כִּלְכֹּל אוֹ אִיפְכָּא אִם יֹאֵל מִמִּזְרִים טַפְלִים וְלֹא אֲבוֹת וּכְשֶׁבֶאֱזֹר לְאֶרֶץ הִיוּ
 בְּנֵי עֶשְׂרִים אוֹ הֵם אוֹ בְּנֵיהֶם לְמֵאֲן דְּלֹאֲמַר לְבָאִי הָאֶרֶץ נוֹטֵלִין וְלְמֵאֲן
 דְּלֹאֲמַר לְיוֹצֵא מִזְרִים אִין נוֹטֵלִין וְקִשְׁיָא לְפִירוּשׁוֹ דְּלֹאֲמַר נֶקֶט בְּחוֹסְפַתָּא
 שֶׁנִּי אֲחִין וְעוֹד קִשְׁיָא לְרִבִּי"ם דְּלִשְׁמוֹת מֵטוֹת אֲבוֹת מִשְׁמַע אֲחִין
 דְּרוּקָא דְּכָבֶל מִקּוֹם קוֹרְאִין לְאֲחִין אֲבוֹת כְּגוֹן לֹא יוֹמְתוּ אֲבוֹת עַל
 מַבְצִים וּמַפְקִינִן (פִּנְהִדִּין דָּף כ:) דְּבֵן אֲחִיו פְּסוּל לוֹ לַעֲדוֹת וְגַם
 מַבְצִים לֹא יוֹמְתוּ עַל אֲבוֹת נִפְקָא לָן (שם) דְּאֲחִי הָאֲבָ פְּסוּל וְגַם
 מִשֵּׁם יֵשׁ לְהוֹכִיחַ שֵׁשׁ לְהַחֲזִיר אֲלֵל הָאֲבוֹת וְלֹא אֲלֵל אֲבִי אֲבִינָה
 וְעוֹד

כִּי אֲהִי לַשְּׁמוֹת מִטּוֹת אֲצוּתָם יִנְחֻלוּ דְּלֹאֲחֵר שֶׁנִּטְלוּ בְּנֵי רֹאזוֹן וּשְׁמֵעוֹן לְיוֹצֵאֵי מִצְרַיִם דִּהְיוּ רֹאזוֹן וּשְׁמֵעוֹן אֲצוּתָם נִתְחַלְקוּ הֵי יִי"א חֲלָקִים אֶל לַעֲנִין נִחְלַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲבִי כִ' כִּדְמַיִד לֹאֵלֶּה וְהַבְּנִים אֵינִן כִּי אִם יִזְוִן לַבְּנֵיהֶן בְּנֵיוֹ שֶׁל רֹאזוֹן נִטְוִלִין מִחֲמֵה מִיִּי"א חֲלָקִים וּבְנֵי שֶׁל שְׁמֵעוֹן יִזְוִי לַחֲדָה יֵשׁ לוֹ טִ' בְּנִים וְלֹחֲדֵה יֵשׁ לוֹ בֶּן אֶחָד וּלְפִנְיֵהָ בִּית ה' כּוֹרִין דְּרוֹם לְאֲצוּתֵיהֶם וְחֹזְרוּ אֲצוּתָם וְהוֹרִשׁוּם לַבְּנֵיהֶן טִ' אֵשֶׁת נִטְלוּ מִחֲמֵה קוֹם חִיין יוֹרִשִׁין וְאֵת הַמַּתִּים וּכְאֵן הַמַּתִּים יוֹרִשִׁין אֶת הַחִיִּים. וְכִךְ הִיא תוֹרָה שֶׁכָּל נִחְלוֹת שֶׁבְּחֹרֶה חִיין יוֹרִשִׁין אֶת הַמַּתִּים וּכְאֵן הַמַּתִּים יוֹרִשִׁין עֵינֵי לֹהֵה לוֹ בֶּן אֶחָד וְלֹהֵה לוֹ ג' בְּנִים וְיֹצֵא לְגוֹרֵן זֶה נִטֵּל סָאָה וְאֵלּוֹ אֹמֵר בְּצֵאֵי הָאֶרֶץ זֶה נִטֵּל סָאָה וְאֵלּוֹ נִטְלוּ ג' סָאִין וְהוֹרִישׁוּ אֶת הַשְּׁמֵעָה מִתּוֹקְמֵי שְׁנֵי קִרְאֵי לֹאֵלֶּה תִּחְלַק הָאֶרֶץ אֲשֶׁמוּעִינִן שִׁטּוֹל כֹּל הֵן מֵה שֶׁנִּטְלוּ כֹּאִילוֹ לְיוֹצֵאֵי מִצְרַיִם אֲצוּתֵיהֶם נִתְחַלְקוּ הִנֵּה חֲלָקִים כִּבְנִים. וְהִתְנוּ בְּיֵהֶן לְחֻלּוֹק כֹּל הַתְּרוּמוֹת הַנִּתְּנוֹת לַשְּׁמִינִי בַּזֶּה: לֹאֵלֶּה

[illegible]